

пентръ

МЪШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 49.

Luni, 3. Decembrie.

1845.

ИСТОРИА.

Днтре читатори де кърци се афлъ май тълци, карии пѣ шѣ осевѣ днтре исторіе ши днтре фавъле саѣ спѣсетърѣ ори повестирѣ скорпите саѣ кѣм се май зиче пѣскочите, ва даѣ песте зпѣи, карии пѣтеле „исторіе“ дла аѣ тот днтрѣо чѣнсте кѣ „мѣчъна.“ — „Че спѣне Сѣлвестрѣ?“ — „Еака спѣне исторіи,“ адѣкъ мѣчънѣ. — „Че карте есте ачааста?“ „О исторіе,“ ши кѣнд казци, картеа че о пѣтеце ел исторіе, кѣпрѣнде повестеа саѣ фавъла лѣи „Петрѣ фѣт фрѣтмос фѣкѣт де кѣ сеара“ ши сарѣш повестеа кѣ Ченѣшоткѣ ши алтеле асемеѣна.

Маре детрацере ши пѣчѣнсте се фаче исторіеѣ ши адевърѣлѣи исторѣк, прѣп о скѣмваре атѣт де рѣтъчѣтѣ кѣ скорпѣтѣрѣле ши кѣ фавътеле. Кѣзѣнтеле поастре сѣ пѣ фѣе спре мѣстрареа нѣмѣрѣи дѣнтре поѣ; пентрѣ-кѣ асемеѣна пѣцѣѣндѣ вѣдѣще зп маре пѣмѣр ши дѣп алте пѣамѣрѣи.

Исторѣи, есте кѣвѣнт атѣт латѣнѣск кѣт ши май вѣртос елѣнѣск ши се традѣче дп лѣмѣва поастрѣ а кѣзѣта, а черчета, а афла саѣ ши а спѣне, енаггаге зп че дп-тѣмплат, о дп-тѣмпларе саѣ еѣнѣпѣнт адевърат ши кѣпоскѣт. Аша дар дп исторіе пѣ дѣкап пѣчѣ дѣкѣм лѣкрѣрѣи скор-

пѣте, фавъле, повестирѣ романтиче саѣ романе, чѣ тоате ачеле кад дп сфера поезіеѣ ши че есте несте поезіе днтрѣа мѣчънѣи. Исторіа тревѣе сѣ фѣе пѣмай спѣпереа саѣ дпшѣрареа фантелор ши а еѣнѣмѣнтелор, каре пѣ сѣфере пѣчѣ о дѣдоѣалѣ.

Че ом тревѣе сѣ фѣе исторѣкѣл саѣ скрѣиторѣл де исторіе? Дпсѣшѣмѣле саѣ атрѣвѣтеле зпѣи исторѣк сѣлт фоарте дпсѣпѣате, кѣетареа лѣи есте маре ши греа. Пѣзѣнѣи се афлъ карѣи сѣ фѣе рѣспѣнс дѣсѣвършѣт ла ачаа кѣетаре; ѣар чеѣ карѣи шѣаѣ дпплѣнѣтѣо, есте кѣ дрепѣтѣл сѣ фѣе рѣспектацѣи ка пѣще дѣвѣдѣторѣи аѣ оаменѣлор, ши пѣтеле лор есте аша пѣтѣрѣиторѣѣ, ка ши а ероѣлор ши ка фантеле ачестора дѣскрѣсе де ачѣи исторѣчѣи. Дпсѣла скопѣл ачѣста се чере днтрѣпѣреа челор май тѣлте таленте ши дарѣрѣи спѣрѣтѣлѣе ши а ѣнѣмѣѣ. Пентрѣ-кѣ пѣ ѣ де а-жѣнс, ка исторѣкѣл сѣ се апѣче де адѣпареа, пѣстрареа кѣ мѣнѣтеа, алецереа, ашезареа ши компѣлереа материалелор исторѣче, адѣкъ а фантелор ши а днтѣмплѣрѣлор, чѣ тоате ачѣстеа тревѣе сѣ ле дп-плѣнѣаскѣ кѣ сѣжрѣзѣндѣ дп-тѣнсѣ, сѣ кѣ-поаскѣ лѣмѣѣи май тѣлте дп каре сѣаѣ скрѣѣ зпеле саѣ алтеле, сѣ аѣѣ о дѣнѣре де мѣнѣте богатѣ ши таре, о жѣдекатѣ маторѣ

ші въ гѣст кѣрат; маі дѣколо се чере, ка історікѣл съ пѣтрѣндѣ къ адеріме ла прічініле аскѣсе ші ла секретеле пепе дѣкордѣтоаре ші мішкѣтоаре а ле евіне-мітелор; ел аре съ се дѣалдѣ къ міптеа са ла въ пѣнт де ведере, де знде къ аж-торіѣл філософіеі ші а кѣпоціндеі сале де лѣме, де дері ші де оамені съ поатѣ пріві, а кѣпрінде ші а прецѣві фаптеле ші пѣззінде ле оамені лор, карактереле, репор-тѣрле ші интереселе лор; зпѣі історік пѣі есте ертат нічі дѣкѣм а се орві де пре-жѣдеде, де партіде політіче саѣ релеціоа-се, нічі де ваза персоанелор, чі треѣзе съ се палде маі пре сѣс де тоате ачестеа ші адеѣрѣл сѣл кѣпоаскѣ де адеѣр пре-тѣтіндепі ші дѣн тот тімпѣл. Пептѣл сѣѣ треѣзе съ ватѣ пептрѣ фѣрічіреа оамені-лор ші а патріоді лор, ел аре съ сімпѣ фѣрвінте пептрѣ патріе ші лібертате, сѣ фіе дѣфлѣкѣрат де тот че е mare ші въп ші сѣ кѣтезе а спѣне дѣ фаца лѣмеі а-деѣрѣрле де каре е стрѣѣтѣт. Ел е да-торіѣ але весті тѣкар де ар ші, къ кѣ а-чѣеа ар траѣе аспрѣші тѣніа челор тарі, тра плеѣеі непріченѣте ші кіар прігоана ші рѣшінареа дѣсоціѣт ші де пердереа тіжлоачелор віедеі. — Ачѣастѣ іѣвіре де адеѣр кѣратѣ ші фѣрвінте есте чеа маі де фѣрвінте даторіндѣ а історікѣлѣ; пеп-трѣ-къ історіа фѣрѣ адеѣр дѣші перде тоатѣ дѣсемпѣтатеа, еа пѣ маі есте істо-ріе. Ачѣла каре дѣші дѣградѣ кондеіѣл спре тіпчѣпѣ ші ліогѣшіре, поате къ есте зп пепѣдріст, зп апѣрѣторіѣ де інтерес стрѣп, зп політік дѣшѣлѣторіѣ, дар історік нічі одатѣ. — Дѣтрѣчѣеа віп тімпѣрі ші дѣ-преціѣрѣрі, дѣ каре адеѣрѣл есте сѣгрѣ-мат къ тотѣл, ші дѣ каре ар фі о жерт-

фіре де сіне къ тотѣл нефолосітоаре, ал спѣне ші ал предіка. Атѣпчі історікѣл а-тѣдеде ші дѣперациа зрѣѣтоаре дѣтрѣ дѣ даторінда де а се фаче жѣдеѣкѣтоареа фаптелор треѣкте. Дакѣ історікѣл къ а-чѣле тарі дѣсѣшірі маі знеде ші тѣрліа кѣѣѣпѣлѣзі, дакѣ лімба са есте лімпѣде ші мѣлт зікѣтоаре ка ідеіле сале ші віе ка сімпѣл сѣѣ, атѣпчі фѣріче де ел къ е преамѣріт, дар маі фѣріче де о паціе, дін а кѣрѣ сіп поате еші зп Тѣчідід, зп Та-чіт, зп Гіѣѣон, саѣ зп Іоан Müller.

Прецѣл ші фолосѣл історіеі есте атѣт де прісос а вреа сѣл спѣі пріп кѣвінте, преѣт е де прісос а воі сѣ арѣці къ ра-зеле ші кѣлѣтра соарелѣзі сѣнт неапѣрат треѣвінчоасе ші фолосітоаре вітелор ші плантелор. Кѣнд скріем ачестеа, пѣ дѣ-дѣелеѣем пѣмаі о історіе де ші преа аде-ѣратѣ, дар преа скѣртѣ, зскаѣтѣ ші флѣ-тѣндѣ, компѣсѣ пѣмаі дін пѣме ші дін пѣмерѣл ані лор, дін кѣтеѣа скіѣѣѣрлі ла троп ші дін ѣтѣллі сѣнѣероасе, чі о історіе пѣрѣѣтоаре дѣ сіне де пѣтрѣмѣпѣт мѣлт маі вогат ші маі скѣтп. —

— Аѣ пѣ есте зп ѣолд фіреск каре се дѣѣеанѣтѣ дѣ фіе-каре ом чѣѣаш маі віне сімпдіторіѣ, а воі сѣ шіе, де знде се траѣе ел, семінциа са, паціа са, пріп че феліѣ де пѣсѣрлі ші непорочірі аѣ треѣкт патріа са, кѣм аѣ віеѣзіт стрѣѣѣші сѣі ші алтеле ка ачестеа? Аі пѣ есте зп сімпѣ зміліторіѣ, кѣнд пептрѣ-къ пѣ не кѣпоа-щѣм треѣктѣл, пѣ пріченѣм нічі аѣтѣл, пѣ пѣтем гѣчі німік пе вііторіѣ? Аѣ пѣ есте скѣдере mare, кѣнд пептрѣ ліпса кѣ-поцінде лор історіче пѣ дѣдѣелеѣем віне нічі о карте, нічі о газетѣ скрісѣ маі къ такт ші къ жѣдекатѣ, нічі о десѣтерѣ пар-

ламентаръ, джкът преа де тълте орї не афлът дн перїком де а не арѣнка не пої шї не аї поцдрїї дн рътъчїрї рѣпътоаре де кап? — Къте сїмцзрї повїле шї скъмпне децеаптъ історїа скрісъ вїне! Дїн тоате ачелеа днсемпът пзмаї їзвїреа де патріе шї їзвїреа де лївертате шї кз атъта днкеїем.

Чїне дореще а чїтї шї маї не ларг деспре фолоскз історїеї, кзвте днтре ал дїї шї ла Роттек.

Г. Б.

НАПОЛЕОН ШИ КАНОВА.

(Новелъ історїкъ.)

(Днкеїере.)

Наполеон прївї кз влндече ла артїстѣл зїкъндзї: „Вом фаче се фїе Рома канїталїеа Італїеї шї дї вом адазце шї Неаполъ. Че зїчї Дга спре ачеаста? Естї тълдъмїт кз ачеаста?“

„Аргеа ар пзтеа сѣї деа дндърът Ромеї стареа вѣпъ, днсъ афаръ де лѣкрърїле оръндвїте де М. вѣстръ шї де фамиліеа днпърътеаскъ пз дъ нїменеа де лѣкръ. Спїрїтѣл релелїос каре рѣдїкъ шї протеце артеа, акъм тот слъвеще. Ла едїпдїенї, ла гречї шї ла романї пзмаї релечеа а свдїпѣт артеа. Банїї чеї тълдї дн карїї аѣ кзстат Партенонъ, статъеле Жоелъї олімпїк шї а Мінервеї, — ачелеа їкоане сїнгларе, не каре днвїнгъторїї ла жокврїле гладіаторедїї леаѣ днкїнат землор — не лъвнд афаръ нїчї портретеле скортелор — не тѣте ачестеа релечеї ле пѣте тълдътї лъмеа. Ла романї джкъ тоате лѣкрърїле фрѣтѣсе аѣ карактеръл релечеї, каре не тоате ле фаче маї респектавїле

шї маї търече. Астъ іпѣлзїндъ вїнефъ. кзтѣре а тѣнтзїт маї кз сеатъ артеа де кзтропїрїле варварїлор. Се адък днпїаїте вїсерїка сѣпътълъї Марк дїн Венеція, сеаѣ катедрала дїн Піза шї аша пзмїтъл „Самро Santo“ мїнънїле ачестеа плїне кз челеа маї предѣсе твраще де мармъре! Фїе-кареа релече протеце артеа, днсъ чеа маї таре шї маї помпоасъ протектоаре дї есте вїсерїка романъ-католїкъ. Протестандїї, Сїре, се тълдътеск кз о капелъ сїмплъ, кз о кръче шї пз даѣ прїлецїз спре гътїреа артефачерїлор фрѣтѣоасе!“ — Наполеон днторкъндъсъ кзтре днпърътеаса тзїе дн ворва артїстѣлъї зїкънд: дрепт аре, кзчї протестандїї п'аѣ нїчї о фрѣтсецъ.

Кзраціосъл фїїз ал Венеціеї — кзчї не Венеція о пзмїа Канова де патріеа са — авеа скоп търтърїсїтор де свѣлет повїл шї търец. Аша ста ел акъм днпїаїтеа Жоелъї итал ка прокзраторъл їнтереселср Італїеї. Кзвїнтеле пзї ера не дн-тѣмпларе; дорїа дїн тот свѣлетъл ка сѣвїе ворвїреа не папа Піѣ VII. не вїнефъ-кзторъл сѣѣ — пзтем зїче не прїетенъл сѣѣ, каре атълчї ера дн старе тїкълоасъ.

Кз алтъ окасїе вълъндъсѣ Канова ашї днтоарче тоатъ лъареа амїнте спре днпърътеаса шї спре лїнеаментеле свѣцїрї але фѣптзреї еї, пзмаї декът днчепъ а ворвї деспре папа. Челеа дїнтъї рефлесїї не каре ле аѣ скъпат дїн гъръ атът ера де аспре, джкът с'а спърїеат шї дѣпстл. Дар спрълченеле лъї Наполеон пз аръта нїчї о фортълъ. Аскълта кз таре лъаре амїнте тѣстрърїле, не каре, тѣкаркъ ера еперціоасе шї дїптітоаре спре оаре-каре скоп, Канова ле фѣкъ дн о лїтеъ делї-

катъ ші плінь де респект prin кареа кѣ-
вѣтеле vezі vine къ нѣши ажвнѣ totdea-
на скопѣл, къцетѣл дѣсъ нѣ perde din а
са пѣтере ші пѣтрѣндере. Дѣпѣрѣтеаса
арѣнкъ спре Капова о къѣтѣтѣрѣ че не
жѣмѣтате арѣта мѣлѣцѣмѣре, iar de жѣмѣ-
тате дѣ аскѣндеа вѣкѣрѣеа, кареа фѣкѣ не
арѣист ші маі къраѣос, ші дѣ мѣрѣ вѣр-
сѣрѣле пепѣлѣи сѣѣ. Капова се дѣдѣпле-
кѣ а креде, къмкъ сѣфлетѣл дѣпѣратѣлѣи
нѣ пѣте фѣ деспотѣк, ші къ нѣмаі лѣнгѣ-
шѣиторѣи аскѣнд адевѣрѣл de дѣнаптеа лѣи.
Маі апоі дѣпѣ о мѣшкаре, не кареа се
vedea къ о къшѣпѣ моделѣл, Капова іа-
рѣши а конѣнват: „Дар пепѣрѣ че нѣ се
дѣпѣкъ дѣ врепѣ тѣп Маіестатеа са къ
папа?“ — „Пепѣрѣ-къ преодѣи вреаѣ а
domni претѣтѣndenѣ, ші прекѣм Грегорѣе
VII. а фѣ нѣмаі аі сѣнгѣрѣи domnѣторѣи.“ —
„Мѣ се паре, Сѣре, къмкъ de зна ка аста
нѣ пѣте фѣ фѣрѣкѣ, къчѣ Маіестатеа вѣстрѣ
авеѣи не тѣтѣ Італѣа дѣ стѣпѣнѣре.“ —

„Папѣлор, — къвѣпѣтѣ Napoleon маі
дѣколо — totdeaзна мѣ се пѣреа къ по-
порѣл roman е дѣдѣосѣт, дѣкъ ші атѣчѣи
кънд дѣ Roma нѣ маі domnia еі de партѣ-
деле колоневѣи ші орѣсѣневѣи.“

„Дакъ авеа папѣи къраѣѣл Маіестѣдеі
вѣостре, ар фѣ авѣт окасѣе фѣрѣмоасѣ de а
къпрѣнде Італѣа дѣтреагѣ.“

„Спре ачеа се чере ачеаста — mon
сѣнѣоре — zice Napoleon ловѣндѣшѣи савѣеа
— ачеаста се чере; дѣтрѣачеа Dta аі
дрептате. Вѣзѣрѣм къ дакъ маі вѣедѣзіа
Alexandѣr VI., Борѣзіа дѣка de Valentinѣo
пѣр фѣ дѣчепѣт лѣкѣрѣл рѣѣ. Жѣліе II.
ші Leon X. дѣкъ се дѣнѣрѣ vine не скавѣ-
пѣл лор. Дар папѣи маі къ сеамѣ адеѣеа
карѣналі вѣтрѣнѣи, ші дака ші ера каре-ва

dѣнтре папѣ дѣнтрепрѣнѣзѣтор, зрѣтѣторѣи
дѣсъ іѣвѣа пачеа. Спре ачеа се чере
савѣе.“

„Нѣ се чере нѣмаі савѣе, Сѣре, чѣ ші
лѣтѣѣ. Дѣсѣшѣи Machiavelѣ нѣ се дѣкѣмѣтѣтѣ
а dechide, каре а дѣпѣртат маі мѣлѣт спре
мѣрѣреа Romei, савѣеа лѣи Romeлѣ сеаѣ
лѣтѣл лѣи Nѣma. Атѣта е дрепт, Сѣре,
къмкъ асте доѣе вѣелте треѣвѣе сѣ фѣе вѣ-
пѣте. De ші папѣи нѣ аѣ стрѣлѣчѣт prin
фанте рѣсѣвоіоасе — спре каре de altmѣn
трелеа нѣи ерта а лор старе еклесѣастѣкѣ
— еі дѣсъ аѣ фѣкѣт лѣкѣрѣрѣи фѣрѣмоасе,
каре пѣнѣ лѣмеа дѣ мѣраре. Еі аѣ фѣкѣт
пѣнѣтеа дела Чѣвѣта кастеланѣ, кареа сеа-
тѣлѣ кътѣвашѣ къ пѣнѣтеа дела Gard ші е
маі фѣрѣмоасѣ ші декѣт ачеа пѣнте ро-
манѣ, кареа е лѣнгѣ орашѣл Івреа дѣ
Piemont, знде Маіестатеа воастрѣ авеаѣі
чел ѣптеіѣв картѣр остѣшѣеск фаѣцъ къ Ма-
renго. (Дѣпѣратѣл къ о плекѣчѣвѣне а
капѣлѣи дѣ мѣлѣцѣтѣи ачеаста Каповеі). А-
ша е дѣ Італѣа нѣ маі есте алѣтѣ пѣнте
romanѣ декѣт чеаа дела Pimin, дела Nona,
дакъ нѣ мѣ ѣншелѣ лѣнгѣ дрѣмѣл Gavian,
ші чеаа дела Івреа de кареа am ворѣт.“

„Сѣнѣор Капова, ачест попор roman
ера попор маре.“

„Ера маре пѣпѣ ла ал доілеа рѣсѣвоіѣ
пѣнѣк.“

„Чесар, Чесар ера вѣрѣват маре.“

„Нѣ нѣмаі Чесар, Сѣре, дар ші алѣіѣ,
п. е. Tit, Traian, Marc Аврелѣл.“

„Нѣ, mon сѣнѣоре, нѣ, romanѣи ера тот
марѣ пѣпѣ ла Констанѣтѣа. Папѣи аѣ фѣ-
кѣт рѣѣ дестѣл къ адѣа ші пѣтрѣа неіп-
четат чертеле дѣ Італѣа ші къ тот еі
кѣтеа аколо не франѣдозі ші не ѣрманѣи.
Папѣи пѣаѣ шѣіѣт сѣ фѣе осташѣи, пепѣрѣ а-
чеа перѣдѣрѣ тѣте.“

„Сире, дъпъ че Маѣстатеа вѳстръ адї ажъис кѳ сабіе ла търїмеа ачеаста, се пѳ лъсаді акъм ка съ devenim ла о соарте маї реа. Еѳ спвїс Маѣстѳдеї вѳстре, дакъ пѳ ведї цїнеа Рома, ва фї дїп еа че ера кънд папїї локвїа дп Авїніон. Рома пе лъогъ апѳдѳктеле шї фъптѳпеле пенѳмѳрате п'авеа апѳ. Апедѳктеле с'аѳ кѳтропїт. Попорѳл Ромеї къзта съ веа zama чеа галвїнъ дїп Тївер. Четатеа ера дешартъ.“

„Дпшїрареа ачестор date се ведеа кѳ а сѳпрїнс пе дппѳратѳл; кѳ ворѳе апѳсате zїсе domnїторѳл пѳтернїк: „Еї претѳtїndenї дпї стаѳ дп кале. Че! Еѳ сѳпт domnїл Франѳеї, а тот пѳтѳпѳтѳлї італїан шї а треї пѳрѳї марї дїп Церманїа, еѳ сѳпт зрѳмѳторѳл лѳї Карол чел маре: дакъ папїї де акъм ар фї ка чеї de demѳлт, ар фї тѳте лѳмѳрїте. Дпкѳ шї вої венецианїмор, вацї чертат кѳ папа.“

„Дар пѳ аша таре ка Маѣстатеа вѳстръ. Сире, Маѣстатеа вѳстръ сѳптѳдї марї, адї пѳтеа да локѳл папѳї дпдѳрѳт, зnde ел ар пѳтеа вїедѳвї пеатѳрнат шї ш'ар пѳтеа пѳрта дрегѳторїеа пе'мпедекат.“

„Дпсѳ дп Італїа папа е кѳ тотѳл цертан,“ — тѳїе Наполеон дп ворѳа зелосѳлї артїст шї прївїнд ла дпцѳрѳтеаса. Ла ачеаста дппѳрѳтеаса грї: „Еѳ почїв зїче, кѳ кънд ерам дп Церманїа, се спѳнеа аколо, кѳ папа е франѳоз дптрег.“

„Ел п'аѳ врѳт съ скоатъ дїп пѳтѳпѳтѳл сѳѳ нїчї пе англезї, нїчї пе свезї — пенѳтрѳ ачееа їам рѳнт тоїагѳл domnїей.“ Капова с'а рѳгат де апропїере шї астѳелїз дпшї дпкеїѳ кѳвїнтеле: „Сѳ фачедї Маѣстатеа вѳстръ аша ка пе тоцї сѳї'їшѳвадї

маї тѳлт спре adorare декѳт спре фрїкѳ.“ — „Ної дпкѳ пѳ dorim алта,“ рѳспѳнсе дппѳратѳл, — шї дптрерѳнсе repede ворѳїреа.

Кѳ алѳ окасїе ащернѳ Капова пайнтеа дппѳратѳлї стареа трїстѳ а венецианїмор, дѳндѳї дп тѳпъ о рѳгѳмїнте дпскрїс. „Е скѳртъ?“ дптревѳ Наполеон. Кънд а възѳт кѳ стѳ пѳмаї дїп вр'о кътева рѳндѳрї, а чїтїт'о шї о пѳсе дп възѳнарїѳ, асїгѳрїндѳл кѳ ва авеа грїжѳ де рѳгѳмїнте.

Статѳа дппѳрѳтесеї се гѳта пе 'пчет, кѳчї артїстѳл воїеа се о факѳ дп о деплїнѳтате пе кѳт се пѳтеа чере. Пенѳтрѳ ачеаста кѳрѳеа dialогѳрї нове. Капова а афлат кѳзѳ де а се декїара фѳарте кѳрацїос деспре веїа констїтѳдїе венецианѳ; дї сплїка форма шї спїрїтѳл еї. Наполеон дп аскѳлта кѳ маре атїндѳ маї алес де кѳте орї зїчеа артїстѳл кѳвѳптѳл арїстократїе. Дѳпъ ешїреа зѳрацелор лѳї Махїавелї — зїсе Капова дптр'алтеле — п'ашї фї крезѳт кѳ ар треѳвї се кадѳ Венецїа. Ачест вѳрѳват де стат астѳелїѳ а грїт: „Мї се паре кѳ венецианїї дпшї дпцелег лѳкрѳрїле; еї зѳгрѳвїрѳ пе стѳл Марк кѳ сабіеа. Нѳ е дестѳл пѳмаї картеа.“ Дар дїп фрїкѳ ка съ пѳ се скоале дптре еї зп Чесар, ачештї арїстокрацї пренѳїторї п'аѳ воїт а цїнеа пе пѳтѳпѳтѳл зскат зп ценерал нацїонал. Дакъ ар фї авѳт зп ценерал нацїонал, кѳ ачеа пре'пгрїжїре дпсѳ, ка пѳтереа съ пѳї фїе тѳлт тїмп дп тѳпї, еї с'ар фї лѳптат кѳ порок маї тѳлт.“

„Дптр'аста аї дрептате,“ зїсе Наполеон кѳ топ серїос.

„Дплѳвїдїреа тїмпѳлї дпкѳт е пен-

тръ о пѣтере съпретъ ѣ фoарте перикъ-
лoсъ. Еѣ am спѣс тѣдларімор дін дїре-
кторіѣ, къ де вор тот пѣрта рѣсвоіѣл, ва
съ вїпъ зп маршал каре дї ва дѣмпѣрѣдї.

Асте дїскѣрѣрї, желвїрї шї декларадїї
полїтїче кѣпрїндеа дн зрѣтъ интереселе Іта-
ліеї, шї Наполеон пе 'пчет днтръ атѣта
с'а афѣндат дн дїскѣрс, кѣт а трекут пе де
асѣпра песте евинемїнтеле де фрѣнте ал а-
челвї період. Наполеон дн патїмъ іѣвїа
Італїа, шї кѣтваш ера шї семед къ ѣ де
орїдїне італїанъ. А днтреват деспре Ал-
фїерї, шї атѣпчї пѣтеа фаче Капова о сер-
вїре ponderoасъ пентрѣ Флоренца. „Ѣнде
се афлъ тормѣнтѣл лѣї Алфїерї?“ днтревї
Наполеон. „Дн вїсерїка ф. крѣчї днтре
тормѣнтеле лѣї Анѣело шї Махіавелї.“
„Чїне їа плѣтїт тормѣнтѣл?“ „Комтеса де
Албанї.“ „Чїне а плѣтїт пе а лѣї Махіа-
велї?“ „Аша шїѣ къ о соціетате прїа свѣ-
скрїпцїї.“ „Дар тормѣнтѣл лѣї Галїлеї?“
Де пѣ тѣ 'пшел рѣденїїле лѣї. Днпсѣ тї-
ракѣлоаса вїсерїкъ а съптеї крѣчї се афлъ
акѣт днтр'о старе реа. Плoеа кѣрѣе 'п
еа; чере де тоате латѣрїле репарадїе. Ар
фї глорїоасъ пентрѣ Маїестатеа воастрѣ
сѣсдїпереа ачестор монѣтїнте фрѣтoасе;
дакъ а лѣват гѣверпѣл венїтѣрїле, ѣ пе дрепт
ка съ аїѣвъ грїже де едїфїчїрї. Фрѣтoаса
вѣсерїкъ де Флоренца днкъ дѣ фадѣ кѣ
рѣїпареа, Сїре, пентрѣ-къ пѣ сънт орѣп-
дїте спесе пентрѣ сѣсдїпереа еї. Пентрѣ
асте артефачерї класїче пе каре ле авем,
тѣ рог еѣ де Маїестатеа вoстрѣ, ка съ пѣ
лѣсадї а се вїнде жїдовїмор.“ — „Кѣт, се
вѣнд? vom се адѣчем тoте аїчї.“ „О пѣ,
съ ле лѣсадї Маїестатеа вoстрѣ дн Фло-
ренца знде лѣпгѣ ікoпеле фрѣще, каре пѣ
се пот адѣче, дшї аѣ лoвѣл чел маї вѣп.

Съ дадї пѣтере М. воастрѣ президентѣлї
академіеї дн Флоренца, ка съ аїѣвъ грїже
де ікoпеле фрѣще шї зѣгрѣвїте.“ „Воїѣ съ
фак ачеаста дн тоатѣ іпїта.“ Ачеаста кѣ
атѣт маї вѣртос ва съ фїе спре латѣлѣ
Маїестѣдеї воастре, кѣчї прекѣт тї с'а
спѣс вѣ траѣедї дн о фамїліе повїлѣ де
Флоренца.“ Днпѣрѣтeаса прївї ла дн-
пѣратѣл: „кѣт Двoстрѣ пѣ съптедї дн Кор-
сїка?“ „Аша ѣ еѣ сънт корсїкан, дар де о-
рїдїнѣ флоренданъ.“ „Сенаторѣл Алекандрї
— грѣї Капова маї днколо — президентѣл
академіеї ѣ тѣдлар ал знеї фамїлії маї
де фрѣнте дн царѣ; о датѣ дн фамїліеа
ачеаста а фост пѣваста зпвї Бѣлѣпарте,
Маїестатеа вoстрѣ съптедї де орїдїнѣ іта-
лїкъ, пої съптем сѣтмедї кѣ ачееа.“ — „А-
ша ѣ еѣ сънт італїан“ — рѣспѣнсе Напо-
леон.

Дѣпѣ ачееа се фѣкѣрѣ імпровїсаторїї
овжетеле дїскѣрѣлѣї. Амѣндої претѣрїа
пе фїїї денїалї аї Італїеї. Наполеон ворвї
шї деспре зѣгравї. „Двоастрѣ аведї дн
Італїа зѣгравї реї, пої аїчї авем маї вѣпї.“
„Дела о време 'пкоаче н'ам вѣзѣт лѣкрѣ
франгозеск, днпсѣ авем шї пої зѣгравї вѣпї:
дн Рома пе Камѣпчїнї, пе Ландї; дн Фло-
ренца пе Бенвенѣтї; дн Мілано пе Анїанї
шї пе Боссі.“

Зѣгравїї франгезї даѣ колорїтѣ пѣдїн,
днпсѣ deseamпѣ маї вїне декѣт італїанїї.“
Капова апѣра пе італї. Зѣгравїї Двoстрѣ
шїѣ съ факъ маї вїне ікoпеле фрѣще, дар пѣ
шї де челеа пе пѣлзѣт,“ зїсе Наполеон. Еї
ворвїа шї деспре дрѣмѣрї шї Капова а зїе
къ сънт маї вѣне челеа франгозешї декѣт
челеа але Романїмор. „Воїѣ се клѣдеск зп
дрѣм дела Парта пѣпѣ ла сїпѣл спедїан
— зїсе Наполеон — знде воїѣ се днфїїа-

dez un portă mare. Atunci va să am aici
o baterie carea диченд de acolo va а-
жѣще пѣлѣ ла батеріа de лѣнгѣ Кастел-
ларар.“ Планѣріе ачестеа сѣнт дигне de
Маіестатеа вѣстрѣ, dar ши сѣсѣіпереа мо-
нументелор веки.“ „Аі дрептате.“

5. Ноетврие тревѣіеа а се дескопері
статѣа дѣпѣрѣтесеі, дѣсѣ а зис: „Акѣм
дѣкѣ пѣ. Тревѣіе се дежѣѣ. Сѣнт остеніт.
Тоатѣ поаптеа пѣлѣ акѣм ам тот диктат.“
„Дар кѣм пѣтеді пѣрта Маіестатеа вѣстрѣ
атѣтеа лѣкрѣрі остенітоаре?“ — дѣптрѣѣѣ
Капова. „Еѣ, мон сінѣоре, ам 60 міліоане
локѣіторі, 8,900,000 солдаѣі, 100,000 ка-
валі, дѣкѣ пічі romanіі пѣ авеа вреодатѣ
атѣта пѣтере остѣшаскѣ. Еѣ ам дѣчепѣт
40 de вѣтѣліі. Ла вѣтѣліеа дін Ваграм ам
фѣкѣт 100,000 de пѣшкѣрі кѣ тѣпѣріе ши
дана ачестеа (дѣпторкѣндѣсѣ кѣтре дѣпѣ-
рѣтеаса) шиа поѣтīt атѣнчі моартеа. —
Аша е респѣисѣ дѣпѣрѣтеаса. „Се вѣне-
кѣвѣпѣтѣм черѣл — дѣптрѣворѣ Капова —
акѣм стаѣ лѣкрѣріле алтмінтрелѣа.“

Дѣп зіоа ачестеа а рѣтмас статѣа не дес-
коперітѣ. Іар дѣпѣ ачестеа кѣнд а вѣзѣтѣо
Наполеон, de поѣ дѣші декіарѣ тѣлѣдѣтїреа
дѣ спрешіѣні фоарте граѣіоасе пентрѣ кѣ
а фѣкѣт артїстѣл статѣа дѣпѣрѣтесеі дѣ-
вѣ моделѣл Конкордіеі.

Trad. J. J. Mány.

М I X N E A Ш I Б A B A.

(Дзгѣ о tradіііе.)

I.

Ла тілѣлѣкѣл попѣіі вѣнд вавеле релѣ
Се плѣмѣѣ прїп реѣіі кѣларе не стеле;
Кѣнд латна се стїпѣ ла негрѣл торѣжѣнт
Атїсѣ de арїні, сѣфѣлатѣ de вѣнт;

Кѣнд вѣха се плѣпѣе прїп трїсте сѣепїне:
Кѣнд рѣіі фак планѣрі кѣм оаре се дїне,
Дѣп варваре ланѣѣрі попорѣл ѣетѣнд
Шї торѣіі дїп гроане с'азд сѣсїпїкѣнд:
Кѣнд demonі ши спѣйтѣ не тѣнѣі се адѣлѣ
De зрѣл ла стеле, ла порї ши ла лѣпѣ;
Дѣптрѣна дїп пещерї дѣ тѣпте рѣпос,
Шї om оаре-каре інтрѣ кѣраѣіос.

II.

Шїдї вої, че сѣнт містерїлѣ,
Кѣнд вавеле сѣжрчіте,
Че пѣ ле дїп пічѣріле,
Шоптеск аѣрїсїте?

Дѣп о пещерѣ а Карпаділор
Мергѣнд зп чеас маї вїне,
Везї темплѣл Пачїнаділор
Че каде дѣ рѣіне.

Ачі се фак містерїлѣ
De вавѣ вѣлѣстѣмате,
Че скот ла торѣіі артерїлѣ
Шї хѣрчіле зскате.

Ачі се фѣрв ши оаселе
Дѣп вавѣ азрїте;
Ачі с'адѣк фрѣмоаселе,
Кѣнд пѣ маї сѣнт дорїте.

О флакѣрѣ містерїкѣ
De палїдѣ лѣтїпѣ,
Іар стѣлїпї дѣ вїсерїкѣ
Пѣреа кѣ се дѣклїпѣ.

Шї ліліачїі попѣілор
Че аѣ аїчеа локѣл,
Аскѣпс дѣ хѣрка торѣілор
Штѣлаѣ сѣ стїпѣ фокѣл.

О вавѣ че ороріле
Шкѣсерѣ дѣ лѣпѣ,
Тот рѣсколеа вѣлѣворїле
Шоптїнд дѣчет зп пѣте.

III.

С'азде зп тропѣт de памїі не апроане,
Кѣм калѣ стрїгоїл кѣнд ва сѣ деѣгроане.

О тѣпъръ фатъ — колó . . . аскѣтаці! . . .
 Съ фіе Сатана кѣ окіі de фокѣрі?
 Хеі! чіне съ калче дп негріле'ніі локѣрі?
 Се 'нтраевъ вѣтрѣна . . . аічі некѣтаці.
 Еа зіче, ші 'п зтвръ зп om се аратъ
 Кѣ окіі de сѣпце, кѣ фрѣнтеа зскагъ,
 Терівіл ка локѣл дп каре інтра.
 Вѣтрѣпъ, ел зіче, дці фъ datorіа!
 Ші ворваї кѣм џете дп зід віжеліа,
 Дп колѣзрі дп колѣзрі грозав рѣсзна.

Б ъ т р ѣ н а .

Аскѣлтѣмъ, Doamne, de ші дѣам зіс џіе
 Съ'дї спѣз віиторѣл; дар нѣ ва съ фіе. . .
 (Хеі! ласъ кѣдїгѣл дп теакъ съ стеа!)
 Аскѣлтѣмъ, Doamne, авеам дп остіме
 Ып фїѣ оаре-каре, вестіт дп мѣлѣме
 Прпн лѣптеле сале; ера фїѣл меѣ,
 Плѣкѣт ка сенпѣл, фрѣтос ка о флоаре,
 Ші пентрѣ ачеста маї стам еѣ сѣнт соаре;
 Ера пентрѣ міне ал меѣ Dămnezeѣ;
 Ші пентрѣ ачеста м'ам дат дп перзаре.
 Съ'л фак дптре оамепі феріче ші таре,
 Ам дат ал меѣ сѣлет ла негрѣл тартар.
 Тѣ шіі маї департе. Че? Џемі de тѣрѣаре!
 Веї сѣпцеле мѣмеї, тѣ веї рѣсвѣнаре?
 Ловеџе! на сѣлѣ'мі, тірапе варѣар,
 Кѣчі віаца дпї есте акѣм влѣстѣматъ?
 Ох! кѣм нѣ почѣс оаре съ сорѣ астѣдатъ
 Ші зімеле тале ші сѣпцеле тѣѣ!
 Дар нѣ почѣс, кѣчі фїѣ меѣ дп злтімаї сгаре,
 Опрі орї че тѣпъ а да рѣсвѣнаре.
 Тірапе, везі прадаци, везі кѣџетѣл сѣѣ.
 Не зртѣ к'о тѣпъ зскагъ ші арсѣ
 Дптр'зна дпн хѣрче зп сѣпце еа варсѣ,
 Ші дѣндѣ'л лѣї Міхнеа дї зіче: съ веї!
 Е сѣпцеле фїѣмеѣ, на! соарѣел маї таре,
 Е калд ші е тѣпър кѣм веї тѣ варѣаре,
 На, соарѣе, саѣ еѣ сорѣ п' ал тѣѣ, de нѣ веї.

IV.

Тодї морѣдї дпн морѣжнѣзрі
 Кѣ гѣріле 'нклеџаге,

Ка фрѣнзіле зскаге
 Че свор кѣнд сѣфлъ вѣпѣзрі,
 Спре Міхнеа алерга:

Іар вѣрколачїі серїї
 Че кіар дпн лѣпъ пішкѣ,
 Кѣнд фрѣнзіле се пішкѣ
 Дп тімпѣл прїмпѣверїї
 Џпгѣнд, акѣм свѣра.

Ші релеле Тоасте
 К'о сѣгъ мічі піџоаре,
 Ка глоѣзрі ротїгоаре,
 Ка болованї пе коасте,
 Ростоголїнд ѣмѣла.

Шойменеле че зрѣл
 Ка віжелїї тѣрѣаре,
 Колоасе депїрате
 Кѣ форма ка о тѣрѣл,
 Дпн мѣпѣї дп вѣї кѣлка.

V.

Ып глас дп мѣлѣме терівіл џетѣ,
 Ші чеата інфернѣ дудатъ тѣкѣ.
 (Ва зрѣна.)

Дп щїїндаре літераріе.

Дпн Magazinѣл історїк а Длор А.
 Т. Лауреанї ші N. Бѣлческѣ пе кѣзѣрѣ
 ла мѣлъ ші Nr. 4 ші 5. Кѣпрїнсѣл лор
 есте:

Історїіле Domnїлор Џѣрїї ромѣнешї
 de Costandin Кѣпїтанѣл, ка зрѣаре.

Меморїалѣл вістїерѣлѣї Ставрїнос de
 Езѣпеніе Предескѣ.

Кореспондїнѣл дптре Џефан ВВ. чел
 маре Domnѣл Молдавїеї ші Doroteї ар-
 хїепїскопѣл дптѣеї Івстїанїеї (Oxrida).

Акте дїпломатїче пѣвлїкате de А. Т.
 Лауреанї.